

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเริ่มดำเนินการพัฒนาทางด้านสังคมและเศรษฐกิจมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2504 ด้วยการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1 โดยรัฐบาลในเวลานั้นเล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่รัฐต้องการ ประกอบกับภาวะกดดันจากการพัฒนาภายนอกประเทศที่หลั่งไหลเข้าสู่สังคมไทย

โดยในยุคเริ่มแรกของการพัฒนา รัฐบาลคาดหวังผลว่าการพัฒนาจะต้องก่อให้เกิดความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ อันจะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้นและมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ตามแนวทฤษฎีว่าด้วยการพัฒนาที่เรียกว่า Trickle Down ที่บอกว่า ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจะค่อยๆ ถ่ายลงไปสู่ประชาชนระดับล่างลงไปโดยอัตโนมัติ โดยมีปัจจัยที่สำคัญที่สุดคือความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์, 2534) ด้วยเหตุนี้การพัฒนาสังคมในเวลานั้นจึงมุ่งเน้นความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยรัฐเป็นฝ่ายแพร่กระจายความช่วยเหลือไปยังประชาชน มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งระบบสาธารณูปโภค และถนนหนทาง

อย่างไรก็ตาม ผลการพัฒนาประเทศตั้งแต่เริ่มแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติฉบับที่ 1-3 ได้ชี้ให้เห็นว่า การพัฒนาเศรษฐกิจเพียงด้านเดียวไม่ได้ทำให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น เนื่องจากแนวการพัฒนาในระยะแรกนี้ รัฐมุ่งเน้นที่การเพิ่มประสิทธิภาพและอัตราการขยายตัวของการผลิตและรายได้ส่วนรวมเป็นหลัก จึงทำให้เกิดความแตกต่างและช่องว่างของรายได้ในหมู่ประชากร โดยผู้ที่อยู่ใกล้บริการขั้นพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สามารถใช้ประโยชน์จากการบริการเหล่านั้นในการเพิ่มผลผลิตและรายได้ของตนมากกว่าผู้ที่อยู่ห่างไกล ส่งผลให้ช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมในประเทศขยายวงเพิ่มขึ้น และเมื่อปัญหาสะสมมากขึ้นก็ก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวต่อต้านรัฐบาล ดังเช่นกรณี 14 ตุลาคม 2516 อันนำมาซึ่งความขัดแย้งและความไม่สงบทางสังคมและการเมือง นอกจากนี้การขยายตัวของภาคราชการอย่างรวดเร็วจนปรับตัวไม่ทัน ทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหาร เช่น การคอรัปชั่น การขาดเอกภาพ ปัญหานอกราชการ บังหลวมและภาระหนี้สิน รัฐบาลในยุคต่อมาจึงได้กำหนดให้เพิ่มมาตรการพัฒนาสังคมรวมลงไปในแผนพัฒนาด้านชาติฉบับที่ 4 แม้กระนั้นการพัฒนาก็ยังไม่ประสบผลตามมุ่งหวัง เพราะการพัฒนายังคงเน้นด้านการพัฒนาโครงสร้างทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นหลัก (ไสว พรหมณี, 2533 : 11-12) ในทางกลับกัน การ

พัฒนาทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม โดยคนที่อยู่ในชนบทห่างไกลจากสังคมเมือง ซึ่งส่วนใหญ่ยังเป็นผู้ด้อยการศึกษา ด้อยโอกาสในทุกๆ ด้าน มักจะถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ที่มีโอกาสมากกว่า ส่งผลให้เกิดภาวะที่เรียกว่า “คนรวยยิ่งรวยเพิ่มขึ้น แต่คนจนกลับจนลง” และแม้ว่าจะได้รับความช่วยเหลือในโครงการต่างๆ จากภาครัฐอยู่บ้าง แต่เป็นการช่วยเหลือที่ไม่ได้สร้างเสริมให้เขาเหล่านั้นสามารถพึ่งพาตนเองได้ คนกลุ่มนี้ต้องตกอยู่ในสภาพรอรับความช่วยเหลือจากผู้อื่นตลอดไป ประชาชนบางส่วนที่อยู่ในวัยทำงานต้องหางานรอดด้วยการอพยพย้ายถิ่นไปหางานทำนอกชุมชน ก่อให้เกิดปัญหาตามมาอีกมากมาย (โฆษิต ปิ่นเปี่ยมวิญญู, 2534 : 86) ทั้งปัญหาทางด้านสังคม ปัญหาความเหลื่อมล้ำของทรัพยากรธรรมชาติ เช่นที่ดิน แหล่งน้ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

ความเหลื่อมล้ำในสังคม และปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นทำให้รัฐบาลยุคต่อมาจัดการเพิ่มเติมมาตรการด้านการพัฒนาชนบทลงในแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 5 โดยผู้นำขณะนั้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาชนบทเป็นอย่างมาก แต่การพัฒนาประเทศไทยยังเป็นแบบการพัฒนาที่รัฐเป็นศูนย์กลาง และเป็นผู้นำ ประชาชนเป็นผู้รับ และผู้ปฏิบัติ ขณะเดียวกันก็ได้มีการก่อตัวของสถาบันพัฒนาขึ้นอย่างมากมาย ประกอบกับกระแสแนวคิดการพัฒนาสังคมในตะวันตกที่หลั่งไหลเข้ามา ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากที่รัฐดำเนินการอยู่ ทำให้ยุคนี้กลายเป็นยุคแห่งการพัฒนาอย่างกว้างขวาง แนวคิดเดิมเปลี่ยนไปสู่การพัฒนาที่มีศูนย์กลางอยู่ที่คน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเพิ่มศักยภาพของประชาชน และชุมชนให้เข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเอง ได้และพร้อมที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ซึ่งส่งผลกระทบต่อชุมชน

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาสังคมของไทยก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหวัง เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงเฉพาะด้านพื้นที่เป้าหมายของการพัฒนาจากชนบทไปสู่เมืองตามสภาพ การที่ชุมชนชนบทไม่อาจต้านกระแสเศรษฐกิจทุนนิยมได้ในที่สุด จึงทำให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสที่สุดในสังคมส่วนหนึ่งทะลักเข้าสู่เมือง ประกอบกับได้เกิดวิกฤตการณ์ด้านพลังงาน และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ส่งผลให้ชาวชนบทเข้าสู่วงจรแห่งความยากจนมากขึ้น หันไปพึ่งพาโชคตาและการทำผิดกฎหมาย รวมทั้งการก่อคดีอาญาต่างๆ เหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำของทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาความล้าหลังและความอ่อนแอของภาคการเกษตรกรรม หากปล่อยให้เป็นอย่างนี้ต่อไป จะมีผลต่อความมั่นคงทางสังคมและการเมืองของประเทศมากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ทำให้รัฐเกิดความเข้าใจชัดเจนว่า เป้าหมายของการพัฒนาคือคุณภาพของคน และคนที่ จะได้รับการพัฒนานั้นมีหลากหลาย การสร้างองค์กรประชาชนก็ต้องเน้นในด้านคุณภาพ นอกจากนั้นก็มีการให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมและความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับธรรมชาติ

การพัฒนาคุณภาพชีวิตถือได้ว่าเป็นพื้นฐานอันสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นเป้าหมายหนึ่งของการพัฒนาในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 จนถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 รัฐจึงได้หันมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นหลักสำคัญ โดยรัฐได้ตระหนักแล้วว่าหากคนในชาติยังมีคุณภาพชีวิตต่ำ แม้จะมีรายได้สูง มีตำแหน่งการงานดี แต่ยังขาดคุณสมบัติของคุณภาพชีวิตทางด้านจิตใจแล้ว คงยากที่จะพัฒนาคนเหล่านี้ให้กลายเป็นคนที่มีคุณภาพที่จะเป็นเสาหลักในการพัฒนาให้ประเทศเจริญรุ่งเรืองต่อไปได้

นอกจากภาครัฐและเอกชนจะร่วมกันดำเนินงานพัฒนาในโครงการต่างๆ มากมายแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นกษัตริย์นักพัฒนาของไทย ยังทรงแสดงความสุขส่วนพระองค์จัดดำเนินโครงการพัฒนาของพระองค์เองด้วย โดยจะเน้นหนักทางด้านการพัฒนาทางการเกษตรควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เนื่องจากพระองค์ทรงตระหนักดีว่าเศรษฐกิจของไทยขึ้นอยู่กับเกษตร จนอาจกล่าวได้ว่า ความเจริญของประเทศต้องอาศัยความเจริญด้านการเกษตรเป็นพื้นฐานสำคัญ ด้วยเหตุนี้พระองค์จึงมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้เป็นประการแรก

ในการพัฒนานั้น พระองค์ทรงมีพระราชดำริให้ดำเนินการจัดตั้งโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาในภูมิภาคต่างๆ ทั่วประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษา วิจัย และทดลองเพื่อค้นหาแนวทางและวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะช่วยให้ศูนย์สามารถนำผลสำเร็จของการศึกษาในแต่ละพื้นที่ไปเปรียบเทียบกันได้
2. เพื่อเป็นศูนย์กลางของแหล่งความรู้ และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในหมู่นักวิชาการ เจ้าหน้าที่พัฒนา และประชาชนทั่วไป
3. เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนาแบบผสมผสาน
4. เพื่อสร้างและส่งเสริมความร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยงานรัฐบาลในการวางแผนโครงการ การดำเนินงาน และการจัดการ
5. เพื่อทำหน้าที่เป็นศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ ทั้งในด้านของงานวิจัย การทดลอง และการสาธิตผลสำเร็จของงานในเชิงปฏิบัติที่ครอบคลุมทั้งในเรื่องของการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง ตลอดจนไปจนถึงงานด้านการพัฒนาสังคมและการฝีมือ ในรูปแบบของพิพิธภัณฑ์ทางธรรมชาติที่มีชีวิต ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าไปหาความรู้ในทุกๆ ด้านจากศูนย์พัฒนาการศึกษาเพียงแห่งเดียว และมั่นใจได้ว่า สิ่งที่ได้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนานั้นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้ประโยชน์สูงสุดได้

ส่วนกลุ่มเป้าหมายหลักของศูนย์ศึกษาการพัฒนาในแต่ละภูมิภาคก็คือชาวบ้านในหมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบๆ ศูนย์ศึกษาการพัฒนา ซึ่งมีอยู่ประมาณ 8-15 หมู่บ้าน

สำหรับศูนย์ศึกษาการพัฒนาหมู่บ้านพิภุททองจังหวัดนครราชสีมาเกิดขึ้นเมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสเยี่ยมราษฎรในจังหวัดภาคใต้ในปีพ.ศ.2524 และความทราบถึงฝ่าละอองธุลีพระบาทว่า ในบริเวณพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาและจังหวัดใกล้เคียงมีพื้นที่พรุอยู่เป็นจำนวนมากนับแสนไร่ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้มีน้ำขังตลอดเวลา ดินที่อยู่บนพรุก็เป็นดินอินทรีย์และเป็นดินเปรี้ยวจัดที่มีคุณภาพต่ำ อันเป็นอุปสรรคอย่างมากในการที่จะนำดินดังกล่าวไปใช้ในการเกษตร พระองค์จึงมีพระราชดำริให้จัดตั้งศูนย์ดังกล่าวขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาปรับปรุงและแก้ไขสภาพดินที่มีปัญหาในพื้นที่พรุให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและด้านอื่นให้จงได้ โดยการดำเนินงานของศูนย์จะประกอบด้วย (สำนักงานเลขาธิการ กปร., 2536 : 1-3)

1. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพของดิน, การเลี้ยงสัตว์น้ำ, ศักยภาพการผลิตพืชอาหารสัตว์ และการจัดการสัตว์ ตลอดจนไปจนถึงการพัฒนาระบบการปลูกพืช การคัดเลือกพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมกับสังคมพืชป่าพรุ ศึกษาการปลูกไม้โตเร็วในพื้นที่ป่าพรุเพื่อประโยชน์ทางอุตสาหกรรม, ศึกษาควบคุมการระบาดของโรคในสัตว์

2. การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการฝึกอบรม
3. การพัฒนาเศรษฐกิจ
4. การพัฒนาสังคมและชุมชน
5. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน
6. การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. การบริหารจัดการตามผลและประชาสัมพันธ์

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาในจังหวัดนครราชสีมาอีกประการหนึ่งคือพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ตั้งอยู่แนวชายแดนทางตอนใต้ของประเทศ มีพรมแดนติดกับมาเลเซีย มีประชากรอาศัยอยู่ร่วมกันหลายเชื้อชาติ ทั้งที่เป็นชาวจีน ไทย และไทยมุสลิมซึ่งถือเป็นชนกลุ่มใหญ่ในพื้นที่ ชนเหล่านี้จะมีความแตกต่างกันทั้งทางด้านศาสนา ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรม ความแตกต่างในด้านต่างๆของกลุ่มชนเหล่านี้ เป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวไทยมุสลิม ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่ยึดมั่นในคำสอนของศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด จนก่อให้เกิดการแบ่งแยกในสังคม นอกจากนี้จังหวัดนครราชสีมายังมีปัญหาในเรื่องของกลุ่มโจรแบ่งแยกดินแดนที่เคลื่อนไหวก่อความไม่สงบบ่อยครั้ง จนทำให้เกิดความไม่มั่นคงในพื้นที่ ด้วยเหตุนี้ การจัดตั้งศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภุททองตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ได้เข้าไปช่วยพัฒนา

ประชาชนในพื้นที่ให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมทั้งมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นด้วย

นอกเหนือไปจากการหยิบยื่นความช่วยเหลือทางด้านวิชาการและเทคโนโลยีในรูปแบบของโครงการศึกษาพัฒนา ตลอดไปจนถึงความช่วยเหลือจากภาครัฐ เอกชนและประชาชนทั่วไปในโครงการต่างๆ แล้ว สื่อมวลชนก็เป็นอีกองค์กรหนึ่งที่ได้เข้าไปมีบทบาทช่วยเหลืองานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน อันถือเป็นความรับผิดชอบที่ทุกคน ทุกองค์กรต้องช่วยกันแก้ไขปรับปรุง ไม่ใช่ผลักภาระไปให้หน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยสื่อมวลชนได้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข่าวสารด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในรูปแบบต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสรับทราบข่าวสารเหล่านี้ อย่างทั่วถึงกัน อันจะเป็นการประชาสัมพันธ์กระตุ้นความสนใจของประชาชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นผู้ที่มีส่วนอย่างยิ่งในการสร้างปัญหาที่มีสาเหตุมาจากการขาดคุณภาพชีวิตที่ดี และประชาชนเองยังเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากปัญหาโดยตรง

การทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจ มีความตระหนัก และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต จึงถือเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของแต่ละคนภายในชุมชน และสื่อมวลชนก็เป็นองค์กรหนึ่งที่สามารถเข้าไปมีบทบาทในการสร้างเสริมความเข้าใจของประชาชน และกระตุ้นให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง เพื่อให้เขาเหล่านั้นสามารถยื่นหยัดพึ่งพาตนเองได้ โดยการนำเสนอสาระเกี่ยวกับการพัฒนาด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมในรูปแบบข่าวสารสารคดี และอื่นๆ

ด้วยเหตุนี้การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงได้มุ่งศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง จังหวัดนราธิวาส ซึ่งในแต่ละหมู่บ้านจะมีชนหลายเชื้อชาติอยู่ร่วมกัน เพื่อศึกษาว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านว่าเป็นอย่างไร การเปิดรับข่าวสารดังกล่าวมีผลต่อความรู้ ทัศนคติ การเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านหรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับใช้ในการประชาสัมพันธ์และกระจายข้อมูลข่าวสารในเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง จ.นราธิวาส

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม กับความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจที่ได้จากการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

ปัญหานำวิจัย

1. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้านใน หมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง จ.นราธิวาสเป็นอย่างไร

2. ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแตกต่างกันหรือไม่

3. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมหรือไม่

4. ความพึงพอใจที่ได้จากการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมหรือไม่

สมมติฐานการวิจัย

1. ลักษณะทางประชากรที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแตกต่างกัน

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมมีความสัมพันธ์กับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

3. ความพึงพอใจที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม

ขอบเขตการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ อันได้แก่ สื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจของชาวบ้านในหมู่บ้านรอบศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอง จ.นราธิวาส ซึ่งมีด้วยกัน 8 หมู่บ้าน คือ บ้านฮาปี, บ้านบางมะนาว, บ้านคีรี, บ้านเปล, บ้านเขาตันหยง, บ้านตะปอม บ้านพิภพทอง และบ้านโคกศยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ลักษณะทางประชากร หมายถึง เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และอาชีพ
2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม หมายถึง ความถี่ในการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง จากสื่อบุคคล สื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจ
3. สื่อมวลชน หมายถึง วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ซึ่งเป็นผู้ผลิตสื่อเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
4. สื่อบุคคล หมายถึง สามัญชน เพื่อนบ้าน บิคารมารคา ญาติพี่น้อง เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนักเรียน เจ้าหน้าที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนา หรือ เจ้าหน้าที่พัฒนา
5. สื่อเฉพาะกิจหมายถึง ป้ายประชาสัมพันธ์ หนังสือคู่มือหรือแผ่นพับการณรงค์เรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิต การฝึกอบรม และการจัดนิทรรศการของศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิกุลทอง
6. คุณภาพชีวิต หมายถึง การที่บุคคลมีความสมบูรณ์พร้อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ดำเนินชีวิตในทางชอบธรรม มีความพอใจในความเป็นอยู่ของตนเอง สามารถปรับคนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
7. การพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง การพัฒนาทั้งด้านจิตใจ ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ เพื่อให้ประชาชนในชาติมีการดำรงชีวิต ในระดับที่เหมาะสมตามความจำเป็นพื้นฐาน คือมีสัมมาอาชีพ มีรายได้ตามสมควรแก่ศักยภาพ มีปัจจัยสี่ในการครองชีพ (ด้านเศรษฐกิจ) มีการศึกษาตามสมควร มีสุขภาพอนามัยดี มีครอบครัวดี (ด้านสังคม) เป็นผู้มีความประพฤติดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น สังคม และประเทศชาติ (ด้านจิตใจ)
8. การพัฒนาสังคม หมายถึง การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมไปในทางที่ดีขึ้น
9. ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม หมายถึง ลักษณะอาการที่แสดงออกถึงความเข้าใจเรื่องการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม เช่นการทำไร่นาสวนผสม จะทำให้ครอบครัวมีรายได้หมุนเวียนตลอดปี สามารถแก้ปัญหาความยากจนของชาวบ้านได้ในระดับหนึ่ง และยังเป็นแนวทางแก้ปัญหาทางสังคมที่จะเกิดจากความยากจนได้ด้วย
10. ทักษะคิดต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม หมายถึง ความรู้ที่นักคิดที่มีต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมที่รับรู้มา ซึ่งเป็นได้ทั้งในเชิงบวก และเชิงลบ
11. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสังคม หมายถึง การเข้าร่วมการฝึกอบรม พัฒนาอาชีพ และการดูแลชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน การร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม และการร่วมมือกับศูนย์การพัฒนาพิกุลทองในการดำเนินงานตาม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการสื่อสารเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมของชาวบ้าน ซึ่งจะส่งผลให้ชาวบ้านมีความรู้ และทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนา ตลอดจนไปถึงการให้ความร่วมมือสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้เป็นแนวทางในการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม ให้เข้าถึงประชาชน

3. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับทำวิจัยเรื่องที่เกี่ยวข้อง

4. ผลการวิจัยอาจเป็นประโยชน์ในด้านวิชาการทางนิเทศศาสตร์พัฒนาการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย